

4/41

1504E189

Candidate's Seat No : _____

M.A. Sem.-4 Examination

511

Indian Culture

April-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.

પ્રશ્ન ૧- ઓડિસીને તેના શૈલીયુક્ત અભિગમ અને પ્રસ્તુતિમાં અન્ય શાસ્ત્રીય નૃત્ય સ્વરૂપોથી શું અલગ પાડે છે? (૧૪ ગુણ)

અથવા

ભારતીય નાટકના વિકાસની યર્ચા કરો, સંસ્કૃત નાટકોમાં તેની ઉત્પત્તિથી લઈને આધુનિક રંગભૂમિમાં તેના સમકાલીન સ્વરૂપો સુધી. (૧૪ ગુણ)

પ્રશ્ન ૨- ભારતીય નાટકમાં કાલિદાસના યોગદાનનું મૂલ્યાંકન, તેમની એક પ્રખ્યાત કૃતિના વિશ્લેષણ સાથે કરો. (૧૪ ગુણ)

અથવા

પરંપરાગત ભારતીય રંગભૂમિમાં કોસ્ચ્યુમ, મેકઅપ અને સ્ટેજ ડિઝાઇનની ભૂમિકા અને મહત્વનું અન્વેષણ કરો. (૧૪ ગુણ)

પ્રશ્ન ૩- નાટ્ય શાસ્ત્રમાં દશવિધ નાટ્યની વિભાવના સમજાવો. તે નૃત્ય, નાટક અને સંગીતના તત્વોને કેવી રીતે એકીકૃત કરે છે? (૧૪ ગુણ)

અથવા

શાસ્ત્રીય ભારતીય નૃત્ય અને લોક-નૃત્ય સ્વરૂપો વચ્ચેના તફાવતો અને સમાનતાઓનું પરીક્ષણ કરો, તેમના ઉદ્દેશ્યો, થીમ્સ અને પ્રદર્શન તકનીકો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો. (૧૪ ગુણ)

પ્રશ્ન ૪- ભરતનાટ્યમને શાસ્ત્રીય નૃત્ય સ્વરૂપ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરતી વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓનું વર્ણન કરો. (૧૪ ગુણ)

અથવા

પરંપરાગત કુચીપુડી પ્રદર્શનની રચના અને કમની રૂપરેખા આપો. (૧૪ ગુણ)

પ્રશ્ન ૫- બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોનો પ્રયાસ કરો. દરેક પ્રશ્નના ૨ ગુણ છે. (૧૪ ગુણ)

(i) કથકલીનો ઉદ્ભવ ઉત્તર ભારતમાં થયો હતો. તૌર કે ખોટા

(ii) કુચીપુડી એક નૃત્ય પ્રકાર છે જે આંધ્ર પ્રદેશમાં ઉદ્ભવ્યું છે. તૌર કે ખોટા.

(P.T.O)

E189-2

- (iii) ભરતનાટ્યમ પરંપરાગત રીતે માત્ર પુરુષ કલાકારો દ્વારા જ કરવામાં આવતું હતું. સાયું કે ખોટું.
- (iv) રસ એ ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્ય અને નાટકમાં સૌંદર્યલક્ષી અનુભવનો મૂળભૂત ખ્યાલ છે. સાયું કે ખોટું.
- (v) કથક જટિલ ફૂટવર્ક અને સ્પિન દ્વારા વાર્તા કહેવા પર ખૂબ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. સાયું કે ખોટું.
- (vi) મણિપુરી નૃત્યમાં મોટાભાગે મહાભારત અને રામાયણના વિષયોનો સમાવેશ થાય છે. સાયું કે ખોટું.
- (vii) મોહિનીઅટ્ટમ ફક્ત મહિલાઓ દ્વારા જ કરવામાં આવે છે. સાયું કે ખોટું
- (viii) શાસ્ત્રીય ભારતીય નૃત્યો પ્રાદેશિક ધાર્મિક પરંપરાઓથી પ્રભાવિત નથી. સાયું કે ખોટું.
- (ix) છાઉ નૃત્ય મુખ્યત્વે ગુજરાત રાજ્યમાં કરવામાં આવે છે. સાયું કે ખોટું
- (x) ઓડિસી એ ભારતના સૌથી જૂના શાસ્ત્રીય નૃત્ય સ્વરૂપોમાંનું એક છે. સાયું કે ખોટું
- (xi) ગરબા અને બિહુ જેવા લોકનૃત્યને ભારતીય શાસ્ત્રીય નૃત્યનો ભાગ ગણવામાં આવે છે. તૌર કે ખોટા
- (xii) ભારતીય શાસ્ત્રીય નાટક અર્થ વ્યક્ત કરવા માટે મુદ્રાઓ (હાથના હાવભાવ) ના ઉપયોગ પર ભાર મૂકે છે. તૌર કે ખોટા

E189-3

Study of Indian Dance & Drama- 2

M.A. in Indian Culture Sem-4

INCL511

Time: 2.30 hours

Total Marks- 70

All questions carry equal marks.

Question 1- What sets Odissi apart from other classical dance forms in its stylistic approach and presentation? (14 Marks)

Or

Discuss the development of Indian drama, from its origins in Sanskrit plays to its contemporary forms in modern theatre. (14 Marks)

Question 2- Evaluate Kalidasa's contributions to Indian drama, with an analysis of one of his renowned works. (14 Marks)

Or

Explore the role and importance of costumes, makeup, and stage design in traditional Indian theatre. (14 Marks)

Question 3- Explain the concept of Natya as outlined in the Natya Shastra. How does it integrate the elements of dance, drama, and music? (14 Marks)

Or

Examine the differences and similarities between classical Indian dance and folk-dance forms, focusing on their objectives, themes, and performance techniques. (14 Marks)

Question 4- Describe the distinctive characteristics that define Bharatanatyam as a classical dance form. (14 Marks)

Or

Outline the composition and sequence of a traditional Kuchipudi performance. (14 Marks)

Question 5- Please attempt any seven questions out of twelve questions. Each questions carries 2 marks. 14 Marks

- (i) Kathakali originated in northern India. True or false
- (ii) Kuchipudi is a dance form that originated in Andhra Pradesh. True or false.
- (iii) Bharatanatyam was traditionally performed by male artists only. True or false.
- (iv) Rasa is the fundamental concept of aesthetic experience in Indian classical dance and drama. True or false.

(P.T.O)

E 189-4

- (v) Kathak focuses heavily on storytelling through intricate footwork and spins. True or false.
 - (vi) Manipuri dance often incorporates themes from the Mahabharata and the Ramayana. True or false.
 - (vii) Mohiniyattam is performed exclusively by women. True or false
 - (viii) The classical Indian dances are not influenced by regional religious traditions. True or false.
 - (ix) The Chhau dance is primarily performed in the state of Gujarat. True or false
 - (x) Odissi is one of the oldest classical dance forms in India. True or false
 - (xi) Folk dance forms like Garba and Bihu are considered part of Indian classical dance. True or false
 - (xii) Indian classical drama emphasizes the use of mudras (hand gestures) to convey meaning. True or false
-